

**INTERNATIONALIZATION OF EDUCATION – INEVITABLE
INTEGRATION PROCESS OF THE 21ST CENTURY**
**INTERNAȚIONALIZAREA EDUCAȚIEI – PROCES DE INTEGRARE
INEVITABIL SECOLULUI XXI**

BOLȚINSCHI Cătălina, studentă, Specialitatea: CON,
Colegiul Național de Comerț al ASEM,
Str. Petru Rareș 18,
e-mail: catalinaboltinschi@gmail.com

Abstract: *European integration is a process of political, legal, economic, social and cultural integration of countries located on the European continent. The term European integration was firstly mentioned in the European Union and the European Council. Integration includes one of the important fields for the future of humanity - education. Education derives from the noun "educatio", which means growth, nourishment, cultivation and aims to prepare people as an active element of social life.*

Key words: *internationalization education, young people, European integration, academic mobility*

JEL CLASSIFICATIONS: I22, I23, I28, H52, H75, F15, F36

INTRODUCERE

În condițiile globalizării economice are loc o dezvoltare durabilă și a proceselor de internaționalizare a învățământului superior. Mobilitatea academică devine o activitate cotidiană pentru studenți, cadre didactice, cercetători. Tot mai multe persoane aleg să-și facă studiile într-o țară străină sau să studieze în țara lor după programe ale unor instituții din altă țară, sau făcând studii la distanță. Fiind un proces dinamic, se dezvoltă continuu, sub influența mai multor factori interni și externi, globalizării revenindu-i cel mai decisiv rol.

SCOPUL LUCRĂRII a fost analiza evoluției internaționalizării învățământului superior și a mobilității academice în Europa pe parcursul secolelor XVII– XXI. Pentru realizarea acestui scop s-au elaborat următoarele obiective:

1. Analiza istoriografiei temei studiate;
2. Identificarea evoluției internaționalizării învățământului superior;
3. Stabilirea interdependenței mobilității academice dintre spațiul românesc și cel european.

METODE DE CERCETARE

În vederea realizării scopului prezentului studiu am utilizat metoda de analiză a literaturii din domeniul cercetat. Suportul metodologic și informațional al cercetării îl reprezintă datele statistice ale Ministerului Educației și Cercetării, alte resurse informaționale accesibile în Internet.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Mobilitatea academică internațională a devenit un subiect de cercetare a oamenilor de știință, în special din Occident. De exemplu, P.G. Altbach, Hans de Wit, H. Ridder-Simoens în lucrările lor

explorează această problemă, analizând tipologia și periodizarea mobilității academice; J. Douglas, R. Edelstein, K. Koch, studiază politicile naționale în domeniul mobilității academice internaționale; K. Farrugia, D. Chambers, examinează dinamica pieței globale a studenților internaționali; M. van der Wende, L. Verbik, B. Wachter, M. Knobel, V. Lasanovski, S. Marginson, J. Knight, B. Reeves, J. Sadlak, W. Teichler cercetează tendințele și perspectivele de dezvoltare a mobilității academice internaționale în diferite regiuni ale lumii; Ma Wanhua P.G. Altbach discută dileme cu privire la „exodul de creiere” sau „schimb de inteligență”; B. Wachter, St. Vincent-Lankrin, Myuhe F., F. Maynvorm determină motivația subiecților care organizează procesul de mobilitate academică internațională și studiază metodele de recrutare a studenților străini. Cercetătorii din domeniul pedagogiei și psihologiei, P. Arc, A. Butcher, T. McGrath, Torstensson L., la rândul lor, sunt interesați de procesul de adaptare a studenților străini în țările gazdă, de particularitățile procesului instructiv-educativ și de influența mediului social- psihologic asupra eficienței educaționale. Experiența individuală a studenților internaționali, competențele dobândite de aceștia în perioada de formare, transformarea identității, specificul stilului de viață transnațional sunt relatate de E. Murphy Levin, L. McDowell [3].

Mobilitatea academică internațională a existat de mai multe secole, însă către a doua jumătate a secolului XX devine un fenomen de masă. La început, era limitată la mobilitatea studenților de la cursurile superioare, pentru studii și stagiere în instituții de învățământ din străinătate. Principalele universități gazdă, în acea perioadă, erau universități de elită din Europa și din Statele Unite. Din anul 1960, universități cu diferit statut din mai multe țări au început să accepte și să instruiască studenți străini. Astfel, exportul de învățământ superior a devenit o parte integrantă a activității instituțiilor de învățământ superior. Analizând dinamica acestui proces observăm că în a doua jumătate a secolului XX numărul de tineri, care își fac studiile în străinătate a crescut într-un ritm impresionant, de la 100 la 300 mii de persoane, iar în primul deceniu al sec XXI, numărul acestora a atins cifra de 3,7 milioane de persoane [2, p. 123]. Conform previziunilor actuale, până în 2020, numărul tinerilor implicați în mobilitate academică internațională va ajunge la 5,8 milioane, iar către 2025 - la 8 milioane de persoane [2, p. 124].

La etapa actuală, cea mai mare parte a serviciilor educaționale furnizate străinilor sunt oferite de țările cu un nivel înalt de dezvoltare economică. Aproximativ 150 țări ale lumii oferă posibilitate tineretului studios să desfășoare activitate de formare și dezvoltare profesională, însă, peste jumătate dintre ei aleg să-și fac studiile în țările vorbitoare de limbă engleză: SUA, Marea Britanie, Australia și Canada [2, p. 125].

Internaționalizarea învățământului superior a fost o practică întâlnită în Europa începând cu perioada secolului al XVII-lea. În Țara Românească și Țara Moldovei din lipsa instituțiilor de învățământ superior fiii de domni și de boieri erau trimiși la studii în străinătate La Cracovia, Padova sau la Viena, iar de la sfârșitul secolului al XVII-lea la București, unde predau profesori aduși din școlile apusului. Acest moment vine să confirme faptul că a existat mobilitatea academică nu doar în rândul studenților dar și a profesorilor.

Regimul suzeranității otomane era resimțit și asupra domeniului social. Aici facem referire la faptul că domnii Țărilor Românești erau obligați să trimită la Istanbul membrii familiilor lor. Cel mai des deveneau ostatici fiii acestora. În calitate de ostatici, fiii domnilor moldoveni și munteni beneficiau de studii de înaltă calitate. Un exemplu servește familia domnului Țării Moldovei, Constantin Cantemir (1685 - 1693), acesta i-a trimis în calitate de ostatici la curtea sultanului pe fiii săi, Antioh și Dimitrie Cantemir în anul 1688. La nivel superior, Dimitrie își continuă studiile la Constantinopol, atât la Înalta școală a Patriarhiei din acest oraș, cât și la diverși profesori particulari de formație culturală europeană și orientală. În timpul șederii sale îndelungate (circa 22 de ani cu mici

intermitențe) în capitala Imperiului Otoman, Dimitrie a manifestat un mare interes față de istoria, cultura și civilizația orientală, mai cu seamă față de cea turco-otomană. În acest mediu tânărul Dimitrie a studiat filosofia, logica, teologia, geografia, istoria, muzica, medicina, folclorul, limbile occidentale și orientale (turca, persana, araba), desenul și arhitectura. Aceste cunoștințe temeinice i-au permis să elaboreze mai multe lucrări dedicate istoriei, civilizației și culturii. [4].

La începutul secolului al XIX – lea, crescuse numărul tinerilor români trimiși la studii în capitala Franței. Începutul îl făcuse, în 1803, Gheorghe Bogdan – considerat de N. Iorga „cel dintâi student moldovean la Paris”. Spre sfârșitul deceniului al doilea al secolului al XIX-lea au sosit în capitala Franței Barbu Știrbei și Gheorghe Bibescu, viitori domnitori ai Țării Românești. Un deceniu mai târziu, îndemnați chiar de generalul Kisselef, un număr de mari boieri și - au trimis fii la studii, printre ei numărându – se și fiii lui Iordache și Dinicu Golescu. [5]

„În anul 1869, la data de 2 octombrie, Eminescu se înscrie la Universitatea din Viena - Facultatea de Filozofie, la îndemnul tatălui său, Gheorghe Eminovici, ca student extraordinar. Diferența dintre un student extraordinar și unul ordinar este că studentul extraordinar nu avea fixate materiile ce trebuiau studiate și nu dădea examene de sfârșit de semestru, pe când studentul ordinar avea fixate exact materiile ce urma să le studieze și dădea examene din aceste materii la sfârșitul semestrului. De altfel, lui Eminescu i-a convenit această situație; el a studiat și aprofundat materii ce nu-i aparțineau facultății la care era înscris. Situația aceasta se datorează faptului că Eminescu nu a putut prezenta diploma de bacalaureat pe care facultatea o cerea. La Viena se întâlnește cu foștii colegi de școală: Teodor V. Ștefanelli, Samuel Isopescu și Iancu Cocinschi. Toți acești colegi erau studenți ordinari. La Viena, pe parcursul studiilor, Eminescu a locuit la mai multe adrese. La un moment dat a locuit cu studenții (colegii săi) Iancu Cocinschi și Samuil Isopescu pe strada Dianagasse nr. 8 din cartierul Landstrasse din Viena”. [6] Cele menționate ne demonstrează faptul că un număr mare de copii români se bucurau de oportunitatea mobilității academice.

În România, primele universități au fost înființate la Iași (1860) și București (1864). Până atunci, românii care doreau să studieze în universități în secolul al XIX-lea aveau de ales între mai multe opțiuni din întreaga Europă. În topul preferințelor s-au aflat universități franceze, germane, dar și din alte spații culturale. [1]

În prezent, pentru Republica Moldova, mobilitatea academică internațională este un fenomen cunoscut și răspândit. Datele statistice ale Ministerului Educației și Cercetării arată în total, în anul de studii 2022-2023, au fost înmatriculați circa 5.000 de studenți străini: Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” - 1908 studenți, Universitatea Liberă Internațională din Moldova - 1793 studenți, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” - 567 studenți, Universitatea de Politici Europene „Constantin Stere” - 574 studenți, Universitatea Tehnică din Moldova - 269 studenți, Universitatea de Stat din Moldova - 200 studenți. Top 5 țări de unde vin să învețe studenții din Republica Moldova conform datelor din 2022 sunt: România – 2661, Israel – 983, India – 960, Ucraina – 391, Federația Rusă - 78, alte țări – 351. După susținerea Bacalaureatului, tinerii din Moldova pot opta pentru a-și face studiile acasă în Moldova, sau peste hotare, beneficiind de una dintre numeroasele burse oferite de instituțiile universitare din alte țări.

Potrivit Ministerului Educației și Cercetării, în acest an pentru elevii și studenții de la noi au fost preconizate aproximativ 6000 de burse în străinătate. Cei care doresc să studieze peste hotare, pot alege între România, Federația Rusă, Turcia, Azerbaidjan, Franța, Germania, Danemarca, Bulgaria, Slovacia, Cehia, Ungaria și chiar Mexic sau China. [7].

O altă oportunitate de studii peste hotare o reprezintă programele educaționale ale Guvernelor unor state, precum Guvernul Republicii Franța (Alianța Franceză); Guvernul Statelor Unite ale Americii (Programele Flex, Fulbright, Muski etc.), Guvernul Germaniei (DAAD).

Începând cu 1 ianuarie 2014, tinerii din RM la fel pot opta pentru programe mobilitate oferite în cadrul noului program al UE pentru educație, instruire, sport și tineret -, „Erasmus+”, deschis pentru țările din Parteneriatul Estic. Studenții din aceste țări vor avea posibilitatea de a primi subvenții pentru a participa la programele comunitare de masterat. Totodată, programul UE oferă posibilitatea unor studii doctorale, astfel de burse urmând a fi finanțate din programul „Marie Skłodowska-Curie”, parte a noului program "Orizont 2020" pentru cercetare și inovare [8].

În același timp, tinerii moldoveni pot alege programele de mobilitate academică oferite de către organizații internaționale și regionale, precum Consiliul Europei, UNESCO, Inițiativa Central Europeană, Programul CEEPUS și altele.

Astfel, mobilitatea academică internațională este un proces natural, având propria sa istorie și relevanță în lumea modernă globalizată. RM nu poate rămâne în afara zonei de integrare internațională în domeniul științei și educației și ocupă deja un loc aparte în acest proces, înregistrând anumite realizări în dezvoltarea procesului de mobilitate academică internațională. Este evident faptul, că actualul sistem educațional și științific din RM are propriile sale particularități specifice, cu toate acestea, trebuie să depășească dificultățile ce intervin în realizarea intențiilor de integrare în spațiul științific și educațional mondial. Pentru țările dezvoltate, mobilitatea academică internațională reprezintă o sursă de venit financiar, obținere a capitalului uman de înaltă calitate, îmbunătățire a imaginii țării, iar dezvoltarea acestui tip de mobilitate este una dintre prioritățile de implementare a politicilor publice naționale.

În **CONCLUZIE**, trebuie remarcat faptul că mobilitatea academică nu numai că creează un climat favorabil pentru talentele din domeniul cunoașterii în întreaga lume, dar stimulează și procesul de integrare a științei și educației. Vorbind despre internaționalizarea educației, nu trebuie să ne limităm doar la forme răspândite de mobilitate academică și crearea de programe educaționale internaționale. În acest context, vor fi impulsionate dezvoltarea de noi forme de mobilitate academică, a studenților și profesorilor, care vor participa la procesul educațional internațional, deoarece internaționalizarea va contribui la creșterea calității educației atunci, când se va întâlni cu caracteristici moderne și standarde ridicate de calitate, diversitate, de deschidere și accesibilitate a învățământului superior internațional.

REFERINȚELE BIBLIOGRAFICE:

1. SIUPUR E. *Intelectuali, elite, clase politice în sud-estul european: secolul XIX*, București, 2004.
2. SAVIȚCHI C. *Tineretul studios și internaționalizarea învățământului. În materialele conferinței științifice Științele socio – umanistice și progresul tehnico – științific*. UTM, Chișinău, 2018.
3. <http://journals.umcs.pl/we>
4. <https://cantemir.asm.md/dimitrie/biografi>
5. <https://historia.ro/sectiune/general/tinerii-romani-de-la-paris-si-revolutia-din-568541.html>
6. <https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/eminescu-student-la-viena-1869-1872-113242.html>
7. <https://statistica.gov.md/ro>
8. <https://mecc.gov.md/ro/content/mobilitatea-academica>

Conducător științific: SCOBIOALĂ N., grad didactic 2
Colegiul Național de Comerț al ASEM,
Str. Petru Rareș 18,